

Загальні вимоги антикорупційного законодавства стосовно фінансового контролю

Бюро економічної безпеки України
2023 рік

Зміст

- 1 Нормативна база
- 2 Завдання уповноваженого з декларування
- 3 Порядок подання декларації
- 4 Застосування заходів фінансового контролю
- 5 Декларування в умовах воєнного стану

НОРМАТИВНА БАЗА

Законом України від 14 жовтня 2014 року №1700-VII «Про запобігання корупції» (далі – Закон) встановлено норми фінансового контролю стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, що передбачає щорічне декларування майна, доходів, витрат та фінансових зобов'язань, а також подання окремих видів декларацій та повідомлень (про суттєві зміни в майновому стані та відкриття валютних рахунків) у визначені строки

24 лютого 2022 року на нашу країну віроломно напав російський агресор та розв'язав жахливу війну, яка триває донині

Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022, затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-IX

03 березня 2022 року прийнято Закон України № 2115-IX «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» (набрав чинності 07.03.2022). Відповідно до цього Закону фізичні особи подають документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства в документальній та/або електронній формі, протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни за весь період обов'язку подати документи.

Закон України № 389-VIII від 12.05.2015 «Про правовий режим воєнного стану» (із змінами, внесеними Законом України № 2259-IX від 12.05.2022) Відповідно до цього Закону особи, які претендують на зайняття посад державної служби, у період дії воєнного стану не подають декларацію, передбачену Законом України «Про запобігання корупції». Подання такої декларації передбачено протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану.

ДО ПЕРЕМОГИ НАД РАШИСТСЬКИМИ ЗАГАРБНИКАМИ ДЕКЛАРАНТИ НЕ ПОВИННІ ВТРАЧАТИ ЧАС НА ЗАПОВНЕННЯ ТА ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЇ – НАЗК (офіційний веб-сайт 28 лютого 2022 року).

Роз'яснення № 2 від 28.02.2022 щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю в умовах воєнного стану.

- щодо необхідності декларування та подання повідомлень про суттєві зміни в майновому стані майна та коштів, отриманих з 24.02.2022 для допомоги силам безпеки та оборони України та(або) особам, які постраждали в наслідок агресії російської федерації
- щодо терміну подання щорічної декларації у 2022 році, а також строку подання повідомлення про суттєві зміни в майновому стані
- щодо декларування рухомого ворожого майна, здобутого у бою під час оборони Української держави

Роз'яснення № 3 від 01.03.2022 щодо подання декларації «кандидата на посаду» та проведення спеціальної перевірки в умовах воєнного стану.

Роз'яснення № 7 від 12.05.2022 щодо проведення спеціальних перевірок до перемоги України над російською федерацією.

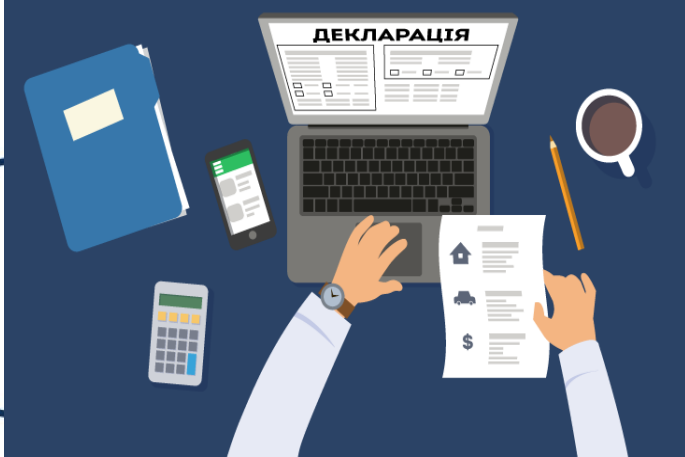
Роз'яснення № 4 від 07.03.2022 щодо застосування окремих положень Закону України «Про запобігання корупції» стосовно заходів фінансового контролю в умовах воєнного стану (подання декларації, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані, повідомлення про відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента, проведення перевірок).

- щодо строків подання декларацій, повідомлень про суттєві зміни в майновому стані та відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента
- щодо кількості повідомлень про суттєві зміни в майновому стані та відкриття валютного рахунку в установі банку-нерезидента
- щодо декларування знищеного внаслідок бойових дій під час збройної агресії російської федерації проти України майна
- щодо проведення перевірок декларацій

ПОРЯДОК ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ

- Декларація подається особисто суб'єктом декларування шляхом заповнення відповідної електронної форми після автентифікації у власному персональному електронному кабінеті у Реєстрі.

Статтею 45 Закону встановлено такі підстави подання декларації:

- здійснення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування
- припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування
- претендування на зайняття посади, пов'язаної з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування

Порядком заповнення та подання декларації (наказ НАЗК від 23.07.2021 № 449/21) передбачені такі види декларацій:

ЩОРІЧНА ДЕКЛАРАЦІЯ

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРИ ЗВІЛЬНЕННІ

ДЕКЛАРАЦІЯ КАНДИДАТА

Декларація подається незалежно від того, перебуває суб'єкт декларування в Україні чи за її межами.

Паперова копія декларації до НАЗК не подається.

Виправлення в декларацію можна внести протягом 7 (семи) календарних днів з дня подання і зробити це тричі

СТРОКИ ПОДАННЯ ДЕКЛАРАЦІЙ та ПОВІДОМЛЕНЬ

Відповідно до Закону України від 03.03.2022 № 2115-IX **обов'язок подання будь-якої декларацій перенесено на строк протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни**. Початок перебігу строку починається з наступного дня після відповідної календарної дати або настання події, з якою пов'язано його початок (ст. 253 Цивільного кодексу України). Строк, що визначений місяцями, спливає у відповідне число останнього місяця строку (ч. 3 ст. 254 ЦКУ).

«ЩОРІЧНА ДЕКЛАРАЦІЯ» (з будь-якою позначкою) за 2021 рік охоплює звітний рік (період з 01.01.2021 по 31.12.2021) та містить інформацію станом на 31 грудня звітного року *п. 1 Роз'яснення НАЗК №4*

«ДЕКЛАРАЦІЯ ПРИ ЗВІЛЬНЕННІ», якщо звільнення відбулось під час дії воєнного стану, подається за період, який не був охоплений раніше поданими деклараціями, та містить інформацію станом на останній день такого періоду, яким є останній день здійснення діяльності

«ДЕКЛАРАЦІЯ КАНДИДАТА НА ПОСАДУ», якщо особу призначено на посаду у період дії воєнного стану

Роз'яснення НАЗК № 3

ПОВІДОМЛЕННЯ

«ПРО СУТТЄВІ ЗМІНИ У МАЙНОВОМУ СТАНІ»

п. 2

Роз'яснення НАЗК №4

п. 3

«ПРО ВІДКРИТТЯ ВАЛЮТНОГО РАХУНКА В УСТАНОВІ БАНКУ-НЕРЕЗИДЕНТА»

(якщо обов'язок подання виникає після припинення чи скасування воєнного стану, повідомлення подається у строк, визначений у ст. 52 Закону)

за кожним фактом отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку на суму, яка перевищує 50 прожиткових мінімумів, подається окреме повідомлення

п. 5 Роз'яснення НАЗК №4

якщо валютні рахунки відкриті як суб'єктом декларування, так і членом сім'ї, або відкриті в різних установах банку-нерезидента, подаються окремі повідомлення

Приклад: Воєнний стан скасовано (припинено) 24.08.2022. *п. 6 Роз'яснення НАЗК №4*

Будь-які декларації або повідомлення мають бути подані у період з 25.08.2022 до 24.11.2022 включно.

Закон № 2115-IX від 03.03.2022 Особи, які не мають фізичної можливості протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни подати документи у зв'язку з безпосередніми наслідками їх участі у бойових діях, подають їх протягом одного місяця з дня закінчення таких наслідків

п. 4 Роз'яснення НАЗК №4

Під час заповнення та направлення декларацій до НАЗК потрібно дотримуватись черговості їх подання відповідно до законодавства

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ
КОРУПЦІЇ

ДЕКЛАРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Строк подання декларації
у 2022 році

3 місяці

після припинення чи скасування
воєнного стану або стану війни

Строк подання **повідомлення про
суттєві зміни у майновому стані,**

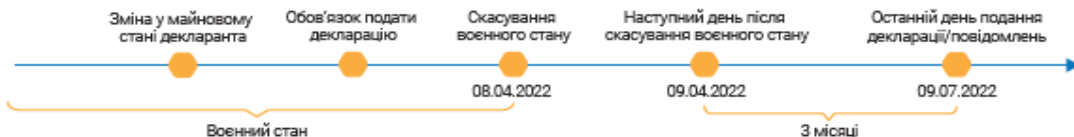
якщо такі зміни відбулися
під час воєнного стану

Строк подання **повідомлення про
відкриття валютного рахунка в установі
банку-нерезидента,**

якщо рахунок був відкритий
під час воєнного стану

3 місяці після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни

Після його закінчення – **протягом 10 днів**
(ст. 52 ЗУ «Про запобігання корупції»)

Станом на яку дату зазначається
інформація у декларації?

У декларації за 2021 рік
станом на 31 грудня 2021 року

У декларації за 2022 рік
станом на 31 грудня 2022 року

У декларації при звільненні в 2022 році – станом на дату припинення відповідної діяльності.

Якщо під час воєнного стану **суттєві
зміни в майновому стані відбулися
декілька разів:**

Подається **окреме** повідомлення про суттєві зміни в майновому стані **за кожним фактом:**

- отримання доходу,
- придбання майна (+ здійснення витрату на його придбання)
- здійснення окремого витрату декларантом на суму понад 50 ПМ.

Якщо під час воєнного стану **було відкрито декілька валютних рахунків:**

Якщо декларант або член його сім'ї під час дії воєнного стану відкрив декілька валютних рахунків в одній установі банку-нерезидента

Якщо валютні рахунки відкриті як декларантом, так і членом його сім'ї, або якщо валютні рахунки відкриті в різних установах банку-нерезидента,

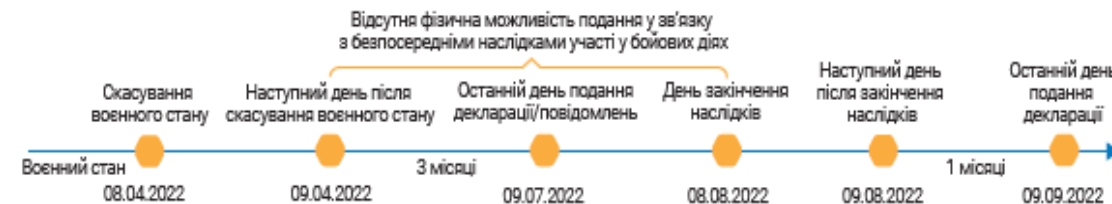
подається **одне** повідомлення із зазначенням номерів відповідних валютних рахунків і місцезнаходження установи банку-нерезидента.

подаються **окремі** повідомлення стосовно кожної особи чи кожної установи банку-нерезидента.

Якщо декларанти не мають фізичної можливості
подати документи вчасно у зв'язку з безпосередніми
наслідками їх участі у бойових діях

вони звільняються від адміністративної та/або кримінальної відповідальності за неподання чи несвоєчасне їх подання.

Такі декларанти мають подати документи протягом одного місяця з дня закінчення наслідків, які унеможливили їх подання.

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ

ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Майно та грошові кошти, отримані з 24.02.2022 суб'єктом декларування та членом його сім'ї від третіх осіб для допомоги силам безпеки та оборони України та(або) особам, які постраждали внаслідок агресії російської федерації, не є особистим доходом суб'єкта декларування/члена сім'ї.

Такі кошти не підлягають відображенню у декларації та повідомленні.

п. 1 Роз'яснення НАЗК № 2 від 28.02.2022

Під час Української визвольної війни здобуте у бою суб'єктом декларування/членом його сім'ї вороже майно, не підлягає відображенню у декларації, оскільки набуто не внаслідок укладення правочину, а у зв'язку із повномасштабною агресією з 24.02.2022 російської федерації.

п. 3 Роз'яснення НАЗК № 2 від 28.02.2022

Знищені об'єкти нерухомості та транспортні засоби підлягають відображенню у відповідних розділах декларації (розділ 3 «Об'єкти нерухомості» та розділ 6 «Цінне рухоме майно – транспортні засоби») до моменту виключення з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно/зняття з обліку транспортного засобу, у визначеному постановою КМУ від 07.09.1998 № 1388 порядку, відповідно.

У разі знищення об'єкта незавершеного будівництва або цінного рухомого майна (крім транспортних засобів) відомості про таке майно не підлягають декларуванню.

У разі припинення права власності на майно у результаті його руйнування (знищення) повідомлення про суттєві зміни не подається.

У декларації щорічний (з будь-якою позначкою) та декларації кандидата на посаду за 2021 рік зазначаються відомості про об'єкти станом на 31.12.2021

п. 7 Роз'яснення НАЗК № 4 від 07.03.2022

У період дії воєнного стану або стану війни повні перевірки декларацій та заходи контролю щодо правильності повноти заповнення декларації не проводяться.

Закон № 2115-IX від 03.03.2022

п. 8 Роз'яснення НАЗК № 4 від 07.03.2022

Суб'єктам декларування у період дії воєнного часу надавати інформацію документи на запити, надіслані їх уповноваженими особами в межах проведення повної перевірки декларації чи здійснен контролю щодо правильності та повноти заповнення декларації, що розпочались до 24 лютого 2022 року, не потрібно.

Спеціальна перевірка стосовно кандидатів на посади, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, а також посад з підвищеним корупційним ризиком, може бути розпочата НАЗК з наступного дня після скасування дії воєнного стану або стану війни.

Роз'яснення НАЗК № 7 від 12.05.2022

ОСОБЛИВОСТІ та

НОВАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ

ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

НАЗК запустило в Реєстрі декларацій спеціальну функцію — «Дані для декларації»

Як скористатися функцією «Дані для декларації»

1 Перейдіть у Реєстр декларацій за посиланням <https://portal.nazk.gov.ua/> та увійдіть до системи з використанням КЕП

2 Після входу до системи в розділі «Мої документи» натисніть кнопку «Дані для декларації»

Вона знаходиться поруч із кнопками «Нова декларація», «Нове повідомлення про суттєві зміни в майновому стані» та «Нове повідомлення про відкриття валютного рахунку».

3 Після цього ви отримаєте інформацію про вашу власність та обтяження, якщо така інформація є в державних реєстрах

Зверніть увагу, що такі дані можна отримати лише щодо своєї власності та обтяжень. Інформація про власність чи обтяження членів сім'ї не буде доступна.

Інформація формується на основі даних з 5 інших державних реєстрів:

- ✓ Державного реєстру речових прав на нерухоме майно
- ✓ Єдиного державного реєстру транспортних засобів
- ✓ Державного реєстру обтяжень рухомого майна
- ✓ Державного земельного кадастру
- ✓ Спадкового реєстру

НАПРИКЛАД:

У вас є право власності лише на авто. Тоді в даних буде відображатися тільки назва розділу 6 «Цінне рухоме майно — транспортні засоби» з інформацією про вашу власність. Переглянути інформацію про авто можна натиснувши «+» у квадраті навпроти назви розділу.

Інформація, вказана у «Даних для декларації», отримана в результаті порівняння даних у вашій вже поданій декларації із даними в інших державних реєстрах. Таке порівняння здійснюється автоматизовано.

«Дані для декларації» — це допоміжна функція, а не довідка про власність.

Якщо скориставшись функцією, ви не отримали повного витягу про вашу власність, у декларації все одно необхідно зазначати дані про все ваше майно.

За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку (ст. 65¹ Закону).

Порушення вимог фінансового контролю є пов'язаним з корупцією правопорушенням.

Особи, які не мають фізичної можливості протягом трьох місяців після припинення чи скасування воєнного стану або стану війни подати документи у зв'язку з безпосередніми наслідками їх участі у бойових діях, звільняються від адміністративної та/або кримінальної відповідальності за неподання чи несвоєчасне їх подання

Закон № 2115-IX від 03.03.2022

*(в разі подання їх протягом одного місяця з дня закінчення наслідків, які унеможлилювали їх подання)

п. 4 Роз'яснення НАЗК № 4

ОСОБЛИВОСТІ та НОВАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Фінансовий контроль передбачає обов'язок суб'єктів декларування подавати:

- Декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;
- Повідомлення про відкриття суб'єктом декларування або членом його сім'ї валютного рахунка в установі банку-нерезидента;
- Повідомлення про суттєві зміни у майновому стані суб'єкта декларування.

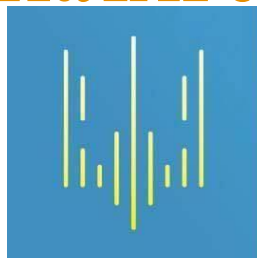
Відповідно до пункту 2⁷ розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону України «Про запобігання корупції» встановлено, що суб'єкт декларування зобов'язаний подати декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, кінцевий строк подання якої припадає на період дії воєнного стану, введеного Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», затвердженим Законом України «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», протягом дев'яноста календарних днів з дня його припинення чи скасування.

Наразі доступ до персонального кабінету декларанта у Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування працює. Увійти до особистого кабінету декларанта можливо за посиланням: <https://portal.nazk.gov.ua/login>. У персональному кабінеті декларанта відображаються всі раніше подані ним документи із персональними даними. Доступ до публічної частини реєстру обмежено.

Відповідно до підпунктів «в», «д», «е», «и» пункту 1 частини першої статті 3 та частини першої статті 45 Закону України «Про запобігання корупції», статті 19 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» суб'єктами декларування в Бюро економічної безпеки України є:

- державні службовці (частина друга статті 1 Закону України «Про державну службу»);
- особи, які мають спеціальні звання БЕБ (пункт 19 Положення про проходження служби особами, які мають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.11.2022 № 1333);
- особи, які уклали трудовий договір з БЕБ за умови виконання ними організаційно-розпорядчих або адміністративного господарських функцій (обов'язків) (пункт 1 постанови Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 № 5 «Про судову практику у справах про хабарництво»).

ДЕКЛАРУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО
З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ
NATIONAL AGENCY ON
CORRUPTION PREVENTION

До перемоги над рашистськими загарбниками
декларанти не повинні втрачати час на
заповнення та подання декларації - НАЗК

28.02.2022

НАЗК нагадує:

подавати декларації, повідомлення

про суттєві зміни в майновому стані та повідомлення
про відкриття валютного рахунку в банку-нерезиденті
під час війни не потрібно

27.03.2022

Державні службовці, навіть якщо виїхали за кордон через
російську агресію, можуть отримувати соціальну допомогу
(грошову чи речами) від іноземних держав.

Водночас Закон України "Про запобігання корупції" передбачає:
соціальні виплати у грошовій формі потрібно декларувати як дохід

24.03.2022

НАЗК надає можливість подавати декларації навіть під час війни.

Якщо ви маєте на руках всю необхідну інформацію для заповнення декларації, а також хочете її подати, то ви можете
це зробити через персональний кабінет у Реєстрі декларацій: <https://portal.nazk.gov.ua/login>.

Нагадуємо вам, що декларацію будь-якого виду посадовці зможуть подавати ще 3 місяці після завершення війни
без порушення вимог строку подачі. Отож, вам не обов'язково подавати декларації, поки триває війна.

12.04.2022

Важливо: НАЗК обмежило доступ до публічної частини Реєстру та пошуку декларацій посадовців

Спеціальна перевірка стосовно
кандидатів на державні посади може
бути розпочата з наступного дня
після скасування дії воєнного
стану або стану війни

12.05.2022

НАЗК запускає в Реєстрі
декларацій спеціальну функцію
– «Дані для декларацій»

14.05.2022

**Не потрібно декларувати кошти, які посадовець
збирав на допомогу армії чи постраждалим від війни**

Кошти, отримані з 24.02.2022, які були перераховані
декларанту чи члену його родини для збору на потреби
армії чи осіб постраждалих від війни, не потрібно
декларувати. Також не потрібно подавати повідомлення
про суттєві зміни в майновому стані

15.06.2022

Чи обов'язково подавати декларації під час війни?

НАЗК відповідає – ні, не обов'язково.

19.05.2022

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОВІДОМЛЕННЯ (НОВИНИ) НАЗК (на веб-сайті)

За вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень особи, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», притягаються до кримінальної, адміністративної, цивільно-правової та дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку (ст.65-1 Закону).

Порушення вимог фінансового контролю є пов'язаним з корупцією правопорушенням.

Адміністративна відповідальність

Стаття 172-6 КУпАП «Порушення вимог фінансового контролю»

- ч.1 Несвоєчасне подання без поважних причин декларації;
- ч.2 Неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни у майновому стані
- ч.3 Дії, передбачені частиною першою або другою цієї статті, вчинені особою, яку протягом року було піддано адміністративному стягненню за такі ж порушення
- ч.4 Подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Покарання: штраф від 850 грн. до 42 500 грн.; конфіскація доходу чи винагороди та позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю строком на один рік (ч. 3)

* Відповідальність за цією статтею за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, настає у випадку, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 100 до 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб (2021 рік від 227 000 грн. до 1 135 000 грн.)

Кримінальна відповідальність

Стаття 366-2 ККУ «Декларування недостовірної інформації»

Умисне внесення суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей до декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування:

- ч. 1 - якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 500 до 4000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб
- ч. 2 - якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 4000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб (2021 рік понад 9 080 000 грн.)

Покарання: штраф від 42 500 грн. до 85 000 грн.; громадські роботи від 140 до 250 годин; обмеження волі до 2 років; позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю строком до трьох років

Стаття 366-3. Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування

Умисне неподання суб'єктом декларування декларації

Покарання: штраф від 42 500 грн. до 51 000 грн.; громадські роботи від 140 до 250 годин; позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю строком до трьох років

Кримінальну відповідальність за порушення вимог фінансового контролю відновлено Законом України від 04.12.2020 № 1074-IX «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування», який набув чинності 30.12.2020 року

Корисні посилання

Роз'яснення
Національного
агентства

Додаткові матеріали
з організації
декларування

Роз'яснення
Національного агентства
під час війни

Як скористатися
функцією "Дані для
декларації"

Інфографіка
"Декларування в
умовах воєнного стану"

Дякуємо за увагу!

Декларуємо добросовісно!

*Відділ запобігання
та виявлення корупції*